

Uwagi i wnioski do „Raportów OOS” oraz „Oceny Strategicznej” w/s ZTPOK w Bydgoszczy – rozwinięcie

---

Tomasz Wollny

Stowarzyszenie Technologii Ekologicznych SILESIA Opole

[Ste-silesia.org/Bydgoszcz](http://ste-silesia.org/Bydgoszcz)

22.03.2009

Rola stowarzyszenia i zamierzone cele

Stowarzyszenie Technologii Ekologicznych „Silesia” z Opola, jak każde stowarzyszenie zajmujące się ekologią, kontroluje i monitoruje cały proces decyzyjny postępowań środowiskowych, w tym analizę raportów OOS¹, PGO² i innych dokumentów planistycznych mających wpływ w postępowaniu administracyjnym dotyczącego środowiska lub „zainteresowanej społeczności”.

Kwestia ta uregulowana jest w art. 33 ustawy – Poś³ stanowiącym, że organizacje ekologiczne, które uzasadniając to miejscem swojego działania, zgłaszają chęć uczestniczenia w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa i złożyły uwagi lub wnioski w ramach tego postępowania, uczestniczą w tym postępowaniu na prawach strony. Dodatkowo żądanie organizacji ekologicznej dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu musi być wniesione przez tę organizację w momencie składania uwag i wniosków w ramach postępowania z udziałem społeczeństwa.

Konkretnie dla postępowania w sprawie wniosku z 30.09.2008 o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanej bydgoskiej spalarni odpadów komunalnych o rocznej mocy przerobowej 180 tys. Mg nasze stowarzyszenie chce:

1. Brać czynny udział w pracach nad tym projektem na **prawach strony**
2. Zwrócić uwagę na błędy proceduralne popełnione przez inwestora (MKUOK w Bydgoszczy) oraz przez autorów /RAPORTOW/ i /OCENY/⁴
3. Wskazać dobre praktyki prawne przy przeprowadzaniu procedury środowiskowej i konsultacji społecznych w Europie, w tym wg zapisów prawa wspólnotowego.
4. Wskazać możliwe alternatywy technologiczne i warianty lokalizacyjne, jakie będą musiały być brane pod uwagę w trakcie przeprowadzania otwartej procedury przetargowej w myśl dyrektywy 2004/18/EU
5. Wskazać na kolizje planowanego projektu z innymi programami unijnymi oraz z nową dyrektywą ramową o odpadach 2008/98/EU i planowanych nowych dyrektyw unijnych dotyczących gospodarki odpadami.

---

¹ OOS – oddziaływania na środowisko (skrót)

² PGO – Plan Gospodarki Odpadami (skrót)

³ Poś – Ustawa Prawo ochrony środowiska

⁴ /RAPORT/ - nazwy w nawiasach skośnych odnoszą się do danych źródłowych i literatury, która jest bez wyjątku dostępna w Internecie pod adresem <http://ste-silesia.org/bydgoszcz> ; /RAPORT/, o ile nie jest to wyszczególnione w tekście, rozumiany jest jako każdy z trzech raportów przygotowanych przez Południe II sp z o.o. i IBK H.Skowron we wrześniu 2008 roku.

6. Wskazać na niedoskonałość polskiego prawa gospodarki odpadami, które może mieć wpływ na wysokość maksymalnej kwoty dofinansowania unijnego, w tym problem dozwolonej i niedozwolonej pomocy publicznej w myśl art. 86 Traktatu Wspólnoty Europejskiej.

Niestety, sposób, w jaki inwestor, czyli *de facto* Miasto Bydgoszcz⁵ prowadzi do tej pory procedurę środowiskową, w szczególności **pressing czasowy** na zainteresowaną społeczność **oraz pressing medialny /RADIO PIK/ /PRASOWKA/** na stowarzyszenia ekologiczne powoduje, że **nasze stowarzyszenie an tym etapie rezygnuje z przedstawiania rozwiązań alternatywnych wobec przedmiotu inwestycji i nie podejmuje dyskusji merytorycznej do zagadnień technicznych** zawartych w /RAPORTACH/ i /OCENIE/, redukując swoją aktywność jedynie do wskazania błędów proceduralnych

W przyszłości, **po** dopisaniu naszego stowarzyszenia i **innych** zainteresowanych społeczności, które wyrażą taką chęć jako **strony postępowania** w myśl art. 31 KPA⁶ jesteśmy gotowi do jak najdalej idącej współpracy w celu wypracowania najkorzystniejszego środowiskowo i społecznie rozwiązania dla Bydgoszczy, które będzie zgodne z wszystkimi dyrektywami unijnymi i będzie miało szansę na maksymalne dofinansowanie ze środków unijnych.

Chcielibyśmy w tym miejscu podkreślić, że **nie jesteśmy przeciwnikami termicznej utylizacji odpadów komunalnych , w tym energetycznego odzysku energii cieplnej lub elektrycznej z odpadów**. Piszący te słowa posiada kwalifikacje i wiedzę zdobytą na zagranicznej uczelni technicznej, która pozwala na obiektywną ocenę możliwości, szans i ograniczeń technologicznych systemów termicznego i alternatywnego przekształcania odpadów komunalnych.

Jako organizacja „z zewnątrz” nie mamy też **żadnych powiązań z miejscowymi kręgami politycznymi lub gospodarczymi**, nasze działanie nie jest skierowane przeciw jakiemukolwiek politykowi, urzędnikowi lub instytucji z Bydgoszczy.

Kalendarium

W /KALENDARIUM/ oraz w /PREZENTACJI/ p. Janusza Bordewicza , pełnomocnika Bydgoszczy ds. realizacji przedsięwzięcia budowy ZTPOK⁷, można prześledzić postęp prac przy przygotowaniu inwestycji oraz czas, miejsce i ilość spotkań z mieszkańcami Bydgoszczy.

Pierwsze rozmowy pomiędzy Bydgoszczą a Toruniem w sprawie wspólnego starania się o środki unijne dla rozwiązania problemów gospodarki odpadami były prowadzone już w roku 2007 /PREZENTACJA/. Także w roku 2007 wspólny , Bydgosko-Toruński projekt został dopisany do /LISTY INDYKATYWNEJ/ przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

---

⁵ MKUOK jest spółką komunalną, zależną od Miasta Bydgoszczy (100% wniesionego kapitału zakładowego). Należy przy tym podkreślić, że Prezydent Miasta Bydgoszcz, jako instytucja prowadząca i rozstrzygająca w postępowaniu środowiskowym, **w tym wypadku wydaje decyzję we własnej sprawie**

⁶ KPA – Kodeks postępowania administracyjnego (skrót)

⁷ ZTPOK – zakład termicznego przekształcania odpadów komunalnych , czyli po ludzku spalarnia odpadów

4 marca 2008 roku został ogłoszony /PRZETARG OCENA/ na sporządzenie „Oceny Strategicznej” , dokumentu, który miał odpowiedzieć na pytanie, jaka technologia i lokalizacja byłaby dla Bydgoszczy najlepsza celu poradzenia sobie z problemem utylizacji odpadów komunalnych.

W maju 2008 roku wskazano lokalizacje, które będą podlegać ocenie postępowania środowiskowego.

8 sierpnia 2008 roku został ogłoszony /PRZETARG RAPORT/ na sporządzenie „Raportów OOS” dla trzech lokalizacji w Bydgoszczy , dokumentu, który ma odpowiedzieć na pytanie, czy planowane przedsięwzięcie nie wpłynie niekorzystnie na środowisko naturalne i mieszkańców, a także na warunki geo-i hydrologiczne oraz na zabytki kultury.

Wnioski można było składać do 19.08.2008, umowa między MKUOK a zwycięzcą, spółką Południe II została podpisana **już 22.08 2008**, przy czym do publicznej wiadomości wynik przetargu podano **dopiero 29.08.2008 roku**.

Aż do tego momentu nie były prowadzone żadne konsultacje społeczne w ramach screeningu i scopingu, dlatego należy zaznaczyć, że te dwie , bardzo ważne w prawodawstwie unijnym fazy postępowania środowiskowego były prowadzone całkowicie bez udziału „zainteresowanej społeczności”, mimo że czasu było bardzo wiele, a zamiary inwestora jasno określone. Były też podjęte skuteczne działania zabezpieczenia finansowania tej inwestycji z pieniędzy publicznych, w tym unijnych.

Od tego momentu spotkania społeczne bardzo się skondensowały:

W dniach 11.09, 15.09 oraz 22.09.2008 odbyły się z serii trzy spotkania konsultacyjne, w Łęgnowie, które , mimo że były kierowane także do mieszkańców osiedli Kapuściska i Glinki-Wyżyny, **nie były organizowane na terenie tych osiedli**. W trakcie spotkań mieszkańcy Łęgnowa postulowali, niestety nieskutecznie, przeprowadzenie osobnych konsultacji dla innych, dzielnic dotkniętych z racji położenia oddziaływaniem inwestycji.

30.09.2008, zaledwie miesiąc od ogłoszenia wyników przetargu, spółka Południe II , **która wcześniej nigdy nie pisała raportów OOS dla dużych instalacji termicznych w Polsce lub Europie**, zdołała przedłożyć trzy raporty OOS po trzysta stron każdy dla trzech lokalizacji w Bydgoszczy, **mimo że w warunkach przetargu miała czas do 31.3.2009 roku**.

5.11.2008 roku Prezydent Miasta Bydgoszczy otworzył procedurę środowiskową dla budowy spalarni.

15.11.2008 roku weszła w życie Ustawa OOS⁸ , znacznie korzystniejsza dla zainteresowanej społeczności i spełniająca w większym stopniu zarzuty Komisji Europejskiej w tym temacie. Jednak wg art.153 Ustawy OOS sprawy rozpoczęte przed 15.11.2008 rokiem będą się odbywać starym trybem , niezgodnym z zapisami /KONWENCJI z AARHUS/ oraz /DYREKTYWY OOS/ nr 85/337/EU.

8.10.2008 , 12.11.2008 oraz 10.12.2008 roku odbyły się **obradę OSO** (okrągłego stołu odpadowego) z podstolikami technicznym i społecznym. **Mimo tego już 16.10.2008 roku podsumowano wyniki konsultacji społecznych**, wyciągając z nich wnioski, czym zamknięto praktycznie oficjalny (poza OSO) proces bezpośredniej dyskusji z zainteresowaną społecznością. Nie wiadomo także, w jaki sposób

---

⁸ Ustawa z 3.10.2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (http://www.pkd.org.pl/pliki/IVForum_rzakrzewski.pdf)

przyjęto i potraktowano pisemne zapytania, uwagi i wnioski mieszkańców Łęgnowa i Kapuścisk, które wpłynęły do Urzędu Miasta Bydgoszcz.

22.11.2008 roku została ogłoszona nowa ramowa dyrektywa odpadowa 2008/98/EU , która zawiesza m.in. dyrektywę 2006/12/EU.

5.1.2009 roku – wycieczka dla wybranych /KOMENTARZE/ wg niejasnych kryteriów przedstawicieli władz miasta i mieszkańców do spalarni odpadów w Berlinie-Ruhleben.

7.1.2009 rozmowa telefoniczna naszego stowarzyszenia z p. Januszem Bordewiczem z UM Bydgoszczy, w której zwróciliśmy uwagę, że w **Berlinie istnieją⁹ referencyjne instalacje alternatywne** wobec spalarni odpadów, które mogły być i powinny w ramach konsultacji społecznych być przedstawione mieszkańcom Bydgoszczy i mediom. Po rozmowie telefonicznej wystaliśmy /EMAIL/ z dodatkowymi informacjami i prezentacjami.

10.1.2009 medialny atak /RADIO PIK / p. Janusza Bordewicza na „nieczyste działania pseudoekologów”, którzy „wspierani przez różne instytucje chcą wyrwać z tortu jak najwięcej dla siebie”. W kontekście wypowiedzi jest mowa o technologiach. Dlatego nasze stowarzyszenie odebrało tę wypowiedź jako **pressing medialny** przeciw organizacji ekologicznej.

9.2.2009 wypowiedź p. Grzegorza Boronia w „Expresie Bydgoskim” / PRASOWKA/ bezpośrednio na temat naszego stowarzyszenia: „Samorządy, w których postępowanie włączyło się stowarzyszenie z Opola, miały kłopoty” – nasze stowarzyszenie, mimo że na tym etapie nie wnioskowało jeszcze o bycie stroną postępowania, jest już traktowane przez władze miasta jako zagrożenie i nieprzyjazna przeszkoda.

20.2.2009 zdemaskowanie eksperta strony miejskiej i współautora /RAPORTOW OOS/ , **dr. Henryka Skowrona**, jako lobbysty firmy RAFAKO, specjalizującej się w produkcji kotłów wielkopieczowych m.in. do spalarni odpadów w Europie. Sprawa wyszła podczas konsultacji społecznych w Toruniu podczas zadawania pytań przez przedstawicieli organizacji ekologicznych : Zielone Mazowsze oraz SISCOM. W wyniku zamieszania i prawnie wątpliwej sytuacji **Miasto Toruń zdecydowało o powtórzeniu tej rundy konsultacji** /PRASOWKA/. Nadal otwarty pozostaje jednak wpływ dr. Henryka Skowrona na specyfikacje techniczne spalarni zaproponowanych w /OCENIE/ i /RAPORTACH OOS/ z ich zbieżnością z ofertą handlową firmy RAFAKO, która w przyszłości może przystąpić do przetargu na wykonanie instalacji.

Przetargi

W dniu 4.3.2008 roku odbył się /PRZETARG OCENA/ na wykonanie /OCENY/ , dokumentu mającego pomóc na **etapie screeningu** procedury OOS. Jak wynika z dokumentacji przetargowej, przetarg ten został przeprowadzony **niezmiernie szybko, co przy tej skali przedsięwzięcia jest zupełnie niezrozumiałe**. Kompletne oferty można było składać, **jedynie do 12.03.2008**, co biorąc pod uwagę

---

⁹ Artykuł o przetargach europejskich wg dyrektywy 2004/18/EU na instalacje gospodarki odpadami **w Berlinie w roku 2005** - <http://krakow.ste-silesia.org/PrzetargiEuropejskie>

skalę i stopień skomplikowania przedsięwzięcia, a także fakt jego finansowania ze środków unijnych, całkowicie niezrozumiałe.

Mimo finansowania zamierzonej inwestycji ze środków unijnych, przetarg nie został wpisany do Europejskiego Dziennika Przetargowego TED¹⁰ ani nie został podany fakt takiego finansowania.

Dodatkowo w warunkach przetargu dodano zapis, który wyklucza praktycznie wszystkie firmy działające w Polsce: „**dobra znajomość procesów i technologii termicznych z uwzględnieniem procesów przekształcania odpadów komunalnych (wykonał co najmniej jedną analizę porównawczą dla technologii unieszkodliwiania odpadów o wartości projektu co najmniej 10 mln. EURO**”, gdyż w naszym kraju od czasu wybudowania spalarni ZUSAK w Warszawie w roku 1997 oraz spalarni odpadów niebezpiecznych LOBBE w Dąbrowie Górniczej **nie powstał żaden zakład termicznej obróbki** o takiej wartości inwestycji. **Jedynie opracowania** w ostatnich latach były robione w Krakowie w roku 2007, była to „Ocena Strategiczna dla ZTPO w Krakowie” którą wykonała spółka Południe II. Tym samym nie dziwi, że tylko ta spółka przystąpiła do przetargu i tylko ona mogła do wygrać.

Mimo wygranej i sporządzenia /OCENY/ w maju 2008 roku dokument ten nie został przedłożony zainteresowanej społeczności, nie miała ona także wpływu na napisy w tym opracowaniu, ani na technologie ani na lokalizacje. Przetarg kosztował podatnika 230 tys PLN.

W dniu 8.8.2008 roku miasto ogłosiło kolejny przetarg, tym razem na /PRZETARG RAPORT/ opracowanie trzech „Raportów OOS” dla trzech lokalizacji w Bydgoszczy, które **zostały wskazane przez Miasto Bydgoszcz w maju 2008 roku** na podstawie /OCENY/ **bez udziału mieszkańców miasta.**

/PRZETARG RAPORT/ w warunkach i formie jego przeprowadzenia bardzo przypominał ten z marca: mimo dużego skomplikowania inwestycji oraz licznych wymagań wobec oferentów, składać wnioski można było jedynie do 19.8.2008 roku (!). **Nie ogłoszono tego przetargu w TED** oraz nie wskazano, że projekt jest finansowany z pieniędzy unijnych.

Warunki dla oferentów jednoznacznie wykluczały konkurencję krajową: wymagano, by „**w ostatnich trzech latach w tym minimum 1 postępowanie w zakresie zgodnym z przedmiotem zamówienia a w szczególności wykonany co najmniej jeden proces konsultacji społecznych dotyczących ZTPOK o wydajności min. 180 000 Mg rok**”.

Ten warunek spełnia tylko jedna firma: Południe II, gdyż jedyne konsultacje społeczne, które zresztą okazały się farsą¹¹, dla spalarni odpadów komunalnych o takiej wielkości odbyły się w Krakowie w roku 2007.

Wymagało się też bardzo specyficznego w warunkach polskich doświadczenia zawodowego: „**Specjalista ds. gospodarki odpadami - wykształcenie wyższe techniczne, co najmniej 10 letnie doświadczenie zawodowe w sektorze gospodarki odpadami, w tym doświadczenie przy opracowywaniu koncepcji systemów gospodarki odpadami z udziałem metod termicznych oraz doświadczenie zdobyte przy projekcie związanym z przygotowaniem dokumentacji**

---

¹⁰ http://ted.europa.eu/Exec?Template=TED/editorial_page.htm&DataFlow=ShowPage.dfl&StatLang=PL

¹¹ Niezgodnie z przepisami dyrektywy OOS konsultacje w roku 2007 były organizowane **jedynie z radnymi dzielnic lub imiennie zapraszonymi gośćmi** (np organizacje społeczne). **Jedynie** spotkanie z mieszkańcami, które odbyło się na żądanie mieszkańców zaniepokojonych planami Miasta, odbyło się w dniu **6.11.2007 roku przy ul. Golikówka w Krakowie**, zakończone „pyskówką” i ogólną awanturą. Nie przeprowadzono też żadnej kampanii informacyjnej wobec mieszkańców. Wręcz odwrotnie, mieszkańcy odnieśli wrażenie, że coś się knuje za ich plecami, ale w ich okolicy. (INFO- Komitety z osiedli Złocień, Przewóz i Łęg).

aplikacyjnej dla spalarni o wydajności min. 180.000 Mg rok.” Z uwagi na brak takich spalarni w Polsce na dziś dzień i niezamieszczenie przetargu w TED oraz zbyt krótki czas pomiędzy ogłoszeniem przetargu a terminem złożenia ofert można uznać, że **przetarg był ewidentnie ustawiony** pod spółkę Południe II z Krakowa.

Spółka ta ten przetarg wygrała, była , co zrozumiałe, jedynym oferentem, zdobyła 100 pkt. na 100 możliwych. **Przetarg kosztował podatnika 468 tys. PLN.**

Niezrozumiałym też jest **połączenie** w jednym przetargu stworzenia trzech raportów OOS dla konkretnej inwestycji ze **sporządzeniem aktualizacji PGO dla Bydgoszczy**. W ten sposób wyeliminowano wiele firm, które mają możliwości i umiejętności sporządzenia rzetelnej aktualizacji PGO wraz z bardzo ważną **strategiczną oceną planu na środowisko**. Łączenie aktualizacji PGO z warunkiem przetargu, jakim jest 10-letnie doświadczenie zawodowe przy rozruchu spalarni czy branie udziału w konsultacjach społecznych przy krakowskiej spalarni jest **zupełnie niezrozumiałe i szkodliwe z punktu wolnej konkurencji** oraz rzetelności opracowania.

Dodatkowo takie działanie spowodowało, że /RAPORTY OOS/ zostały zaprezentowane i konsultowane ze społeczeństwem **przed** prezentacją aktualizacji PGO i obowiązkowych konsultacji społecznych , które można potraktować jako swoisty **scoping** i **screening** dla zamierzonych wg PGO inwestycji w instalacje gospodarki odpadami w mieście, wraz z wyborem porównawczym wariantów technologicznych oraz potencjalnych ULICP¹².

Projekt aktualizacji PGO nie ma po dziś dzień do wglądu społecznego, mimo że wg kalendarza prac bydgoskiej Rady Miasta na kwiecień zaplanowano dyskusję nad (gotowym) projektem PGO. W ten sposób społeczeństwo, zamiast być dobrze i skutecznie poinformowane o planowanych inwestycjach nie ma możliwości w sposób skuteczny wpływać na nie i kształtować przyszłość w mieście.

Praktyki te stoją w **jaskrawej sprzeczności** z art. 6 /KONWENCJI AARHUS/ oraz z art. 4, 6 i 10a /DYREKTYWY OOS/ oraz /DYREKTYWY 2003-35-EU/, gdzie:

- informacje istotne z punktu realizacji inwestycji mogącej wpływać na środowisko powinny być udostępnianie **bez zbędnej zwłoki**
- udział społeczny ma być zagwarantowany wtedy, gdy wszystkie opcje i warianty są otwarte, a **udział może być skuteczny**.

Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (OOS)

W dniu 30.09.2008 roku, niespełna miesiąc po odłożeniu wyniku zwycięskiego przetargu, spółka Południe II, która w dotychczasowej swojej działalności **nigdy nie pisała raportów OOS dla systemów termicznych** takiej mocy przerobowej, przedłożyła trzy /RAPORTY OOS/ po 300 stron każdy w UM Bydgoszczy. Miasto nie czekając na dzień 15.11.2008 , w którym to wchodziła w życie nowa Ustawa OOS z 3.10.2008 w dniu 5.11.2008 roku rozpoczęło procedurę środowiskową wraz z obligatoryjnymi konsultacjami społecznymi.

---

¹² ULICP – potencjalne miejsce pod inwestycje publiczne celu publicznego, np. sortownie, kompostownie, spalarnie, oczyszczalnie ścieków.

Dla piszącego te słowa, który w trakcie studiów na kierunku gospodarka odpadami na zagranicznym uniwersytecie ćwiczył przeprowadzanie procedur przetargowych wg prawa unijnego, termin sporządzenia tych /RAPORTOW/ wydaje się niemożliwy do zrealizowania, bez uszczerbku na ich merytoryczności i indywidualności podejścia do tematu.

Tutaj musimy wspomnieć, że w tym samym czasie ta sama spółka wygrała przetarg na przygotowanie podobnych raportów dla spalarni w Szczecinie (przetarg z 22.08, ogłoszenie wyników 1.9.2008, podpisanie umowy 12.9.2008), oznacza to, że w **ciągu półtorej miesiąca (5.09.2008 – 20.10.2008) spółka bez wcześniejszego doświadczenia w takich projektach i zatrudniająca kilkanaście osób w zespole roboczym sporządziła 6 raportów OOS po 300 stron każdy – 1800 stron maszynopisu!**

Tymczasem w Niemczech jeden raport w sprawie dużych inwestycji w gospodarce odpadami pisany jest przez ok. 6 miesięcy. Zachowanie tym dziwniejsze, że zarówno w specyfikacji przetargowej dla Bydgoszczy, jak i dla Szczecina podano termin realizacji do niej więcej marca 2009 roku. Skąd więc ten pośpiech?

Oznacza to, że /RAPORTY OOS/ były:

- pisane jeszcze przed ogłoszeniem procedury przetargowej, gdyż wszyscy się liczyli że spółka je wygra (**przesłanka ustawienia przetargu**)

Albo

-wszystkie/RAPORTY OOS/ są pisane rutynowo, wg jednego wzorca, bez ich dokładnego umieszczenia na specyficznym miejscu inwestycji (**przesłanka nierzetelności**)

Zarówno warunki przetargu, jak i termin realizacji zezwalały na przygotowanie /RAPORTOW OOS/ wg nowych przepisów Ustawy OOS z 3.10.2008 roku, **która powstała na skutek nacisku Komisji Europejskiej na Polskę, bardzo niezadowolonej z braku implementacji korzystnych dla mieszkańców i organizacji społecznych, w tym ekologicznych zapisów /DYREKTYWY OOS/ i /KONWENCJI AARHUS/ do prawodawstwa krajowego. W celu nasilenia presji na polski rząd KE¹³ pomiędzy marcem a październikiem 2008 roku wstrzymała finansowanie drogowych inwestycji w Polsce.**

Dokładniej opisuje to /UZASADNIENIE OOS/, dokument sejmowy o planowanej Ustawie OOS:

„W części dotyczącej postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, projekt ustawy ma przede wszystkim na celu uwzględnienie zarzutów Komisji Europejskiej, podniesionych w ramach wszczętego przeciwko Polsce postępowania w sprawie o naruszenie przepisów dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej dyrektywą Rady 97/11/WE i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE, zwanej dalej „dyrektywą 85/337/EWG” – **naruszenie nr 2006/2281.**

Dotychczas przeprowadzono dwa etapy przedmiotowej procedury o naruszenie:

---

¹³ KE Komisja Europejska (skrót)

- wezwanie do usunięcia uchybień, na które władze polskie udzieliły odpowiedzi pismem z dnia 4 września 2006 r.,
- uzasadniona opinia, na którą władze polskie udzieliły odpowiedzi pismem z dnia 18 października 2007 r.

Następnym, formalnym etapem postępowania o naruszenie, który może być wszczęty w przypadku braku akceptacji wyjaśnień oraz propozycji zmian w prawie krajowym, złożonych przez władze polskie w odpowiedzi na uzasadnioną opinię, jest skierowanie przez Komisję Europejską skargi do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.

Proponowane w projekcie zmiany są w znacznej mierze konsekwencją uwzględnienia zarzutów odnośnie nieprawidłowej transpozycji dyrektywy 85/337/EWG”

„Przepisy o udziale społeczeństwa stanowią transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE, zwanej dalej „dyrektywą 2003/35/WE” oraz wdrażają postanowienia Konwencji z Aarhus. Przepisy te stanowią też transpozycję postanowień dotyczących udziału społeczeństwa zawartych w szeregu innych dyrektyw, w tym zwłaszcza dyrektywy 85/337/EWG, Dyrektywy Siedliskowej, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, zwanej dalej „dyrektywą IPPC” oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwanej dalej „dyrektywą 2001/42/WE”.

„dokonano zmian mających na celu zapewnienie wdrożenia w pełni postanowień Konwencji z Aarhus oraz wymienionych dyrektyw. Zmiany te zostały wprowadzone w konsekwencji uwzględnienia przez Polskę zarzutów Komisji Europejskiej podniesionych w uzasadnionej opinii wystosowanej w ramach procedury o naruszenie nr 2006/2281. Procedura ta wprawdzie dotyczy dyrektywy 85/337/EWG, ale ponieważ przepisy o udziale społeczeństwa są w podobny sposób uregulowane również i w innych dyrektywach, zarzuty Komisji mają szersze zastosowanie.

W celu sprecyzowania i ułatwienia w praktyce stosowania przepisów o udziale społeczeństwa, projekt grupuje te przepisy w 4 rozdziały, ujmując oddzielnie postanowienia dotyczące udziału w podejmowaniu indywidualnych decyzji administracyjnych, udziału w przygotowywaniu projektów dokumentów oraz uprawnień organizacji ekologicznych”

„Projekt nakazuje podawanie informacji do publicznej wiadomości bezpośrednio, a nie – jak ma to miejsce obecnie – za pośrednictwem publicznego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie. Ma to na celu uwzględnienie zarzutów Komisji Europejskiej

co do nieprawidłowej transpozycji zawartego w art. 6 ust. 2 dyrektywy 85/337/EWG pojęcia „informowania”, które wskazuje na konieczność zapewnienia społeczności możliwości bezpośredniego zapoznania się z tymi informacjami.

Jednocześnie w projekcie wyraźnie wskazuje się, że informacje te powinny być podane do publicznej wiadomości bez zbędnej zwłoki. Ma to na celu uwzględnienie zarzutu Komisji Europejskiej co do braku transpozycji art. 6 ust. 2 dyrektywy 85/337/EWG w zakresie dotyczącym wymogu informowania społeczności na wczesnym etapie procedury podejmowania decyzji.

Projekt precyzuje też co należy rozumieć przez niezbędną dokumentację sprawy, która musi być udostępniona do wglądu społeczeństwu w związku z uprawnieniami do udziału w postępowaniu. Projekt określa zakres tej dokumentacji w sposób ogólny pozwalający zastosować ją zarówno dla celów postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, jak i w sprawie pozwolenia zintegrowanego,”

Wszystkie te udogodnienia dla mieszkańców zostały przekreślone przez prosty fakt złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na 10 dni przed wejściem w życie nowej , opisywanej powyżej jeszcze jako projekt, Ustawy OOS.

Nasuwa się pytanie: dlaczego tak postąpiono? Wg informacji jakie posiadamy w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego nie upływa żaden termin dla beneficjentów, wręcz odwrotnie: **Bydgoszcz jest pierwszym miastem , które otworzyło procedurę OOS** na duży projekt związany z gospodarką odpadami finansowany ze środków na lata 2007-2013. Inne miasta, o wiele bardziej zaawansowane w społecznej dyskusji na temat spalarni, jak choćby wspomniany Kraków, do dziś nie przedłożył nawet raportów OOS dla lokalizacji, nie można mówić o presji czasowej z powodów zewnętrznych.

Władze miasta, a także autorzy /RAPORTOW OOS/ wiedzieli, że za kilka dni wejdzie ustawa, która spełni słuszne postulaty KE. Mimo tego zdecydowano się na starą procedurę, w której rola czynnika społecznego przy opiniowaniu i współdecydowaniu jest ograniczona do minimum, przez co cały /RAPORT/ nie spełnia warunków, jakie w tych przypadkach wymaga /DYREKTYWA OOS/ a także obowiązujące dziś prawo w Polsce.

Działanie takie nie spełnia zaleceń /WYTYCZNYCH OOS/ Ministerstwa Rozwoju Regionalnego dla beneficjentów, gdzie omawiając orzecznictwo sądów unijnych w sprawie procedur OOS wyraźnie się stwierdza, że prawo środowiskowe powinno się wobec mieszkańców i organizacji społecznych wykładać jak najszerzej a nie go zawężać. W przypadku wątpliwości lub niezgodności polskich zapisów z unijnymi należy stosować te unijne.

Tym samym działanie władz Bydgoszczy jako inwestora i Prezydenta Miasta Bydgoszcz jako urzędu środowiskowego są niezgodne zarówno z prawem unijnym, jak i obowiązującymi zaleceniami i prawem krajowym. Taki wniosek spotka się z silnym oporem strony społecznej, nie ma też szans w Brukseli. Spalarnie odpadów są traktowane jako inwestycję o Dużym rezonansie społecznym, przepisy , które wymieniliśmy, powstały m.in. dlatego, by wzbudzić zaufanie społeczne do tych potrzebnych inwestycji.

Działania Bydgoszczy sugerują coś zupełnie przeciwnego, stąd i nasza (będąca do przewidzenia) reakcja.

Dyrektywa ramowa 2008/98/EU o odpadach

/RAPORTY OOS/ zostały napisane i złożone w urzędzie tuż przed wejściem w życie nowej dyrektywy ramowej o odpadach 2008/98/EU z 22.11.2008 roku. Dyrektywa ta zniósła poprzednią dyrektywę przejściową nr 2006/12/EU, na której opiera się /RAPORT OOS/.

Tym samym brak odpowiedzi na kilka ważkich pytań:

1. czy tzw. Reguła R1/D10¹⁴ dla spalarni będzie w Bydgoszczy spełniona?
2. czy spalarnia odpadów nie będzie działać na niekorzyść dyrektywy ko generacyjnej 2004/8/EU oraz dyrektywy o sprawności rynku energetycznego 2006/32/EU?
3. O ile poprawi się stopień recyklingu i odzysku surowców wtórnych
4. Jakie działania będą podejmowane by wykluczać niektóre strumienie odpadów z bilansu odpadowego? (właściwość odpadu i jej koniec)
5. Czy recykling 50% dla niektórych substancji o ogólnym strumieniu odpadów w roku 2020 będzie spełniony?
6. Jak się przełoży spalarnia odpadów działająca na jednopojemnikowym systemie zbiórki na cele unikania powstawania odpadów oraz zlikwidowanie zależności ilości produkowanych śmieci od wzrostu gospodarczego (społeczeństwo recyklingu)

Dr. Beata Kłopotek z Ministerstwa Środowiska tak opisuje /KŁOPOTEK/ nowe pojęcia recyklingu i odzysku:

„Zostały zweryfikowane prawie wszystkie definicje, nie wyłączając definicji „odpadów”, i dodano nowe. **Na szczególne podkreślenie zasługuje wprowadzenie do dyrektywy ramowej definicji „recyklingu”**. Oznacza on każdą operację odzysku, w trakcie której materiały odpadowe zostaną przetworzone (w procesie produkcyjnym) w produkty, materiały lub substancje o pierwotnym lub innym przeznaczeniu. Przy czym do recyklingu zalicza się przetwarzanie materiałów organicznych, ale nie kwalifikuje się odzysku energii, przetwarzania w materiały, które będą używane jako paliwa lub w operacjach wypełniania wyrobisk, wykopów itd. **Odzysk został zdefiniowany jako każda operacja, której zasadniczym celem jest użycie odpadów w celu zastąpienia innych materiałów**, które musiałyby być użyte dla wypełnienia określonej funkcji, jak też przygotowanie odpadów do wypełniania takiej funkcji w zakładzie lub w szerzej rozumianej gospodarce.

Te definicje sugerują, że w przypadku niespełnienia przez ciepło produkowane ze spalarni definicji „energii potrzebnej” z dyrektywy 2004/8/EU spalanie odpadów nie będzie odzyskiem

---

¹⁴ Wzór ten określa, czy spalarnia odpadów będzie w bilansach odpadów traktowana jako zakład unieszkodliwiania (klucz D10) czy jako zakład odzysku (R1) , co przekłada się na miejsce takiej instalacji w hierarchii postępowania z odpadami, a przez to na wysokość dofinansowania. (R1 od n=0,65 lub wyższej)

energetycznym, ale unieszkodliwianiem, mimo że fizycznie ciepło może płynąć do ciepłociągu i ogrzewać bydgoskie mieszkania. W ten sposób ZTPOK nie spełni reguły R1/D10, a Bydgoszcz nie zbliży się do europejskiego poziomu recyklingu (aktualnie 38%)

Problematykę tą nasze stowarzyszenie może omówić po ewentualnym włączeniu nas do postępowania na zasadach strony.

Informowanie zainteresowanej społeczności

Kolejnym mankamentem miasta jest zła polityka informowania zainteresowanej społeczności własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Obowiązek ten, dosyć wyraźnie zaznaczony w /DYREKTYWIE OOS/ oraz /KONWENCJI AARHUS/ powinno się z uwagi na wagę przedsięwzięcia oraz jego charakter realizować z podwójną gorliwością.

Dyrektywa 2003/4/EU o informowaniu społeczeństwa o środowisku, oraz wspomniane wyżej dyrektywy nakładają następujące obowiązki:

przed wydaniem decyzji wymagających zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa, organ prowadzący postępowanie, bez zbędnej zwłoki podaje do publicznej wiadomości informacje o:

- 1) wszczęciu postępowania;
- 2) przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie;
- 3) organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i dokonania uzgodnień;
- 4) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, gdzie jest ona wyłożona do wglądu;
- 5) możliwości składania uwag i wniosków;
- 6) sposobie, miejscu i 21-dniowym terminie składania uwag i wniosków,
- 7) organie właściwym do ich rozpatrzenia;
- 8) terminie i miejscu rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, jeżeli ma być ona przeprowadzona;

W naszym przypadku **miasto Bydgoszcz nie przygotowało serwisu internetowego o prostej ścieżce dojścia**, na którym każdy zainteresowany, o każdej porze dnia i nocy może uzyskać wszelkie niezbędne informacje o planowanej inwestycji, jej niezbędności, wyborze alternatyw i lokalizacji oraz na forum brać interaktywnie w dyskusji nt inwestycji.

Dyskusje toczą się więc na forach internetowych miejscowych gazet, zainteresowana społeczność jest w ten sposób rozbita i anonimowa.

Miasto Bydgoszcz **nie zamieściło na stronie internetowej /RAPORTOW OOS/po 21-dniowym okresie oficjalnych konsultacji społecznych**, gdy tymczasem wg unijnego prawa powinny one być

ogólnodostępne nie tylko przez cały okres postępowania, ale **także bez zbędnej zwłoki** zaraz po ich otrzymaniu od autorów, czyli w naszym wypadku 30.09.2008 roku.

Konsultacje były prowadzone w sposób chaotyczny: przez wiele miesięcy się nic nie działo (całkowite pominięcie mieszkańców w scopingu i screeningu), później **zaś w „zrywach”** np. 11-go, 15-go i 22-go września lub 18-go, 19-go i 20-go listopada 2008 roku.

Jedynie posiedzenia OSO odbywają się w rozsądnych przedziałach czasowych, **jednak harmonogram tych obrad nie przekłada się na „wewnętrzny kalendarz”** prac nad procedurą środowiskową, o czym świadczą decyzje podejmowane pomiędzy ich obradami.

Na koniec warto dodać, że do tej pory nikomu z zainteresowanej społeczności nie udało się stać stroną w postępowaniu, mimo wysyłania uwagi i wniosków na piśmie do urzędu w terminie.

Wnioski

Opisana sytuacja, jak również skala inwestycji i stopień potencjalnego finansowania wskazuje, że wniosek zostanie najprawdopodobniej zaskarżony przez organizację społeczną lub mieszkańców, może też zostać odrzucony (dofinansowanie) przez UE z powodów zamierzonej próby obejścia korzystniejszych dla mieszkańców przepisów środowiskowych.

Wydanie decyzji środowiskowej w takiej formie spowoduje ze strony naszego stowarzyszenia skierowanie skargi bezpośredniej do KE na złamanie /DYREKTYWY 2003-35/ oraz ko generacyjnej, skierujemy też wniosek do DG Competition przy KE o zbadanie, czy wysokość dotacji oraz działanie na szkodę Kogeneracji w Zespole Elektrociepłowni Bydgoszcz nie wyczerpuje znamion pomocy publicznej w myśl art. 86.2 TWE.

Tak jak wspomnieliśmy na początku, na tym etapie rezygnujemy z aktywnej pomocy dla Miasta Bydgoszcz we wskazaniu innych alternatyw zgodnych z BAT i zasadą konkurencyjności wg dyrektywy 2004/18/EU, nie będziemy też na tym etapie wspierać Miasta w celu edukacji ekologicznej mieszkańców, gdyż widzimy dużą potrzebę edukacji dla inwestorów.

Z poważaniem

hydroxy@o2.pl

INFO: <http://ste-silesia.org/bydgoszcz>